

forskning.no

Kultur

Helse

Miljø

Samfunn

Teknologi

Naturvitenskap

Blogg

Meninger

Plantepressa

- en blogg fra botanikere ved Norsk institutt for naturforskning

Gjennom jevnlige registreringer av planter, lav, smågnagere og fugl undersøker vi hvordan det står til med norsk natur. (Foto: Jørn Olav Løkken)

Feltrapport: NINA tar tempen på norsk natur

Det er viktig med jevnlige helseundersøkelser. Det gjelder også naturen.

Siri Lie Olsen

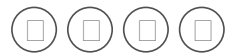
PLANTEØKOLOG FRA NINA MED FORKJÆRLIGHET FOR FJELLVEGETASJON OG FORSKER PÅ HVORDAN MENNESKELIG AKTIVITET PÅVIRKER BIOLOGISK MANGFOLD OG SAMSPILLET MELLOM ARTENE

Ma

PLA

NA1

PUBLISHED August 16. 2018

Hvordan står det egentlig til med norsk natur? Hvordan påvirker forurensning og klimaendringer økosystemene våre? Og er det mulig å skille disse effektene fra naturlige variasjoner? Dette er store og viktige spørsmål, og NINA bidrar med svar gjennom programmet for terrestrisk overvåking (TOV). Hvert år drar vi ut og ser hvordan det står til med planter, moser, lav, smågnagere og fugler på utvalgte lokaliteter fra Rogaland i sør til Troms i nord. Det er som en årlig helseundersøkelse: ved å sjekke seg jevnlig, blir man både kjent med naturlige svingninger og kan raskere fange opp eventuelle sykdomstegn.

NINAs botanikere har tatt tempen på norsk natur helt siden 1990. I år besøker vi lokalitetene i Gutulia og Øvre Dividal nasjonalpark. Gutulia er Norges minste nasjonalpark og preges av trolsk gammelskog med gamle trær, falne stammer og tydelige spor etter skogbrann. Her går det tamrein på beite, og noen av dem stopper og studerer oss nysgjerrig mens vi sitter med nesa i bakken og registrerer planter. Øvre Dividal nasjonalpark (nordsamisk: Dieváidvuovddi) er et vakkert naturområde der vi først beveger oss gjennom en fin gammel furuskog med skikkelige grove stammer, dernest snor vi oss oppover i en frodig fjellbjørkeskog med kalkkrevende arter som ballblom, flekkmure og svarttopp. Øvre Dividal er utvilsomt TOVs mest planterike lokalitet. Området er forøvrig kjent for å ha landets høyeste tetthet av jerv, i tillegg er bjørn, fjellrev og gaupe vanlig.

Vi går grundig til verks i naturens egen helseundersøkelse. Hvert strå, hvert moseskudd og hvert lille lavfragment registreres og analyseres. Har noen arter blitt vanligere? Har noen blitt sjeldnere eller kanskje forsvunnet helt? Er det tegn til beiteskader eller sykdom? Nedenfor er noen glimt fra årets feltarbeid.

*Det er siste dag
jeg er litt bak
Jørn og Mari
...sniker meg til å spise
Ei og annen --
delvis frostskadd molte
Vi er i Dividalen
det er siste dag*

En krokete fjellbjørk brukes som kontorstol i vårt åpne kontorlandskap. (Foto: Anders Often)

Alt som vokser på bakken, både planter, moser og lav, registreres nitidig ved å notere hver eneste art i alle smårutene i et 1x1 m rutenett. Dermed kan vi se på hvordan forekomsten av de ulike artene endrer seg over tid. (Foto: Jørn Olav Løkken)

I årets rekordtørre sommer er spruteflaske med vann et viktig verktøy for å få liv i – og dermed kunne artsbestemme - små, tørkeutsatte levermoser. (Foto: Siri Lie Olsen)

Kamera med fisheye-linse er ikke bare et morsomt leketøy. Vi bruker det for å ta bilde av trekronene og beregne hvor stor andel av himmelen de dekker. Har skogen blitt tettere eller åpnere siden sist? (Foto: Jørn Olav Løkken)

De tolv siste ruter

For -- Jørn, Vegard, Mari og meg

Det er noen skyer -- litt grått

Men skyer er tett

og mosene flagrer

med stor-blad og amfigastrer

Og skogsnelle, engsnelle -- sneller

med kransene sine

Og alle Troms' fjell

de fjeller seg sykt

Og dividalsfuru...hun står der...enn skrår seg

Vi ligger der stille

vi mose-noterer -- vi rå-observerer

Vi er mindfulness-mose-junkis!

En fotturist kommer forbi

en inntrønder-same. En bobilturist

en enslig klegg

Ingen mygg? Nei ikke ei eneste vingskutt ei

En bjørn, fjorten jern

og en svinsende fjellrev -- de ser oss ikke

det samme med oss

*Vi ser bare mose
har nesa i bakken -- og nothing i nakken
Men fjellene logrer
og urgamle furutrær rauter
Og skjemaer brøler: Kryss meg! Kryss meg!
...og alle får sitt
Vi er jo tross alt
i dalenes daleste fjelldal
I sykt-pene, stygg-vakre -- Dividal!*

Dikt av Anders Often

Mer informasjon om TOV [finner du her](#).

Feltrapport fra årets lavregistrering på trær [finner du her](#)

Frodig bjørkeskog i Øvre Dividal nasjonalpark. (Foto: Mari Jokerud)

PLANTEPRESSA

BLOGG

OM FORSKNING.NO

forskning.no er en nettavis med norske og internasjonale forskningsnyheter.

forskning.no gis ut under [Redaktørplakaten](#).

Ansvarlig redaktør / daglig leder:

Nina Kristiansen, tlf 414 55 513

Redaksjonssjef Bjørnar Kjensli, tlf 942 43 567

Annonser: HS Media, Mona Kalvatn, 95 11 92 33

Stillingsmarked: Preben Forberg, 413 10 879

KONTAKT OSS

epost@forskning.no

tlf 22 80 98 90

[Redaksjonen](#) - ansatte

Besøksadresse:

Sandakerveien 24 C (Myrens verksted), Bygg D3

Postadresse:

Pb 5 Torshov, 0412 Oslo

FØLG OSS

 [@forskningno](#)

 [/forskning.no](#)

VÅRE SAMARBEIDSPARTNERE

Akershus universitetssykehus HF

Artsdatabanken

De nasjonale forskningsetiske komiteene

NIKU Norsk institutt for kulturminneforskning

NILU - Norsk institutt for luftforskning

NLA Høgskolen

Norsk Utenrikspolitisk Institutt

Norsk institutt for naturforskning (NINA)

Norsk institutt for vannforskning (NIVA)

De regionale forskningsfondene	NMBU - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	Opplysningskontoret for Meieriprodukter
Diku – Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning	NORSØK – Norsk senter for økologisk landbruk	OsloMet – storbyuniversitetet
Fafo	NTNU	Polithøgskolen
Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond	Nasjonalt kompetansetjeneste for aldring og helse	RBUP Øst og Sør
Forsknings- og utviklingsavdelingen, Psykisk helse og rus, Vestre Viken HF	Nasjonalt kompetansetjeneste for kvinnehelse	Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning
Forsvarets forskningsinstitutt	Nasjonalforeningen for folkehelsen	SINTEF
Framsenteret	Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)	Senter for grunnforskning (CAS)
GenØk – Senter for biosikkerhet	Nasjonalt senter for e-helseforskning	Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter
Handelshøgskolen BI	Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge - NUBU	Simula Research Laboratory
Havforskningsinstituttet	Nofima	Statens strålevern
Høgskolen i Innlandet	Nord universitet	Statped
Høgskolen i Molde	Nordlandsforskning	Sykehuset Innlandet HF
Høgskolen i Østfold	Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE)	Tannhelsetjenestens kompetansesentre
Høgskulen på Vestlandet	Norges Geotekniske Institutt	UiT Norges arktiske universitet
Høyskolen Kristiania	Norges Handelshøyskole	Universitetet i Agder
Institutt for samfunnsforskning	Norges forskningsråd	Universitetet i Bergen
KS FoU	Norges geologiske undersøkelse	Universitetet i Oslo
Kompetanse Norge	Norges idrettshøgskole	Universitetet i Stavanger
Kriminalomsorgens høgskole og utdanningssenter	Norges musikkhøgskole	Universitetet i Sørøst-Norge
KRUS	Norsk Polarinstitutt	Universitetssenteret på Svalbard (UNIS)
Meteorologisk institutt	Norsk Regnesentral	Vestlandsforskning
NIBIO	Norsk Romsenter	Veterinærinstituttet
		Vitenskapskomiteen for mat og miljø